

Contouren voor het Ruimtelijk Perspectief Achterhoek (RPA)

Inleiding

Om tot een Ruimtelijk Perspectief Achterhoek te komen voor de lange termijn is een analyse gemaakt van onze Achterhoekse opgaven, uitgaande van het verleden (toen), hoe het nu is (bestaand) en waar we naar toe gaan (straks). Het is geen opsomming van (alle) technische opgaven, maar het probeert een gedeeld Achterhoekse vertrekpunt te definiëren vanuit het besef dat er juist ook veel diversiteit is. Deze analyse is te vinden in de Contourenschets RPA zoals Werkend landschap en Neder/land/schap deze hebben opgesteld. Hierin zijn de resultaten van het ontwerp onderzoek, de analyses, meerdere werksessies en een ronde met opmerkingen verwerkt.

De Contourenschets dient als basis voor het RPA en bevat een schat aan informatie waar we in het vervolg uit kunnen putten. Deze notitie bevat een aantal uitgangspunten en een samenvatting met contouren. Na vaststelling van de uitgangspunten en samenvatting met contouren, is dit samen met de Contourenschets de basis voor het vervolgproces om samen te komen tot een RPA.

Uitgangspunten

Om samen te komen tot het Ruimtelijk Perspectief Achterhoek is het van belang om een aantal uitgangspunten vast te stellen. Deze vormen nu en in het vervolg de rode draad voor de uitwerkingen:

- 1 We hebben oog voor de diversiteit binnen de Achterhoek en daarmee zijn er accentverschillen in de uitwerking.
- 2 De uitwerking geeft invulling aan de Achterhoek als SDG-regio en we werken daarbij aan balans tussen de verschillende ruimtelijke ontwikkelingen.
- 3 Het behouden, vergroten en ontwikkelen van de leefbaarheid, brede welvaart en ruimtelijke kwaliteit in de Achterhoek staat daarbij centraal. We doen het voor onze inwoners nu en voor de toekomstige generaties.
- 4 Naoberschap en innovatiekracht zorgen voor een sterke uitvoeringskracht en vragen om experimenteerruimte.

Contouren voor het Ruimtelijk Perspectief Achterhoek

A De Achterhoek werkt vanuit haar eigen kracht en identiteit verder aan een sterke regio

Het Achterhoekse cultuurlandschap, ons naoberschap en onze innovatiemogelijkheid, die door de eeuwen heen zijn gevormd, zijn de basis voor onze Achterhoekse (natuurlijke, culturele en economische) **identiteit** en trots. Het is daarnaast ook onze kracht om samen verder te werken aan een sterke regio.

Het meenemen van onze natuurlijke, culturele en economische identiteit in **ruimtelijke ontwikkelingen** schept een basis voor onder meer herkenbare landschappen waarin water beter wordt vastgehouden, een verstedelijking die past bij de identiteit van onze steden, dorpen en buurten en een platteland waar het boerenbedrijf perspectief vindt in samenhang met het water en bodemsysteem. We stellen daarom voor om ruimtelijke ontwikkelingen te ijkken langs de lijnen van onze culturele, natuurlijke en economische identiteit.

Daarnaast spelen bij de uitwerking van het RPA twee autonome ontwikkelingen die een grote invloed hebben op onze toekomst. Ten eerste de **demografische ontwikkeling** met dubbele vergrijzing en op termijn een verwachte grotere verhuisbeweging van het westen naar het oosten van Nederland waaronder de Achterhoek. Ten tweede de **klimaatverandering** die vraagt om mitigatie en adaptatie.

Contour:

- De Achterhoekse culturele, natuurlijke en economische identiteit zijn een belangrijke basis voor ruimtelijke keuzes in de toekomst. Zo zorgen we ervoor dat toekomstige ontwikkelingen passend zijn voor de Achterhoek.
- We houden rekening met en spelen in op demografische ontwikkelingen en klimaatverandering.

B Behouden en vergroten van de leefbaarheid en brede welvaart om in de toekomst ook fijn te wonen, werken en leven in de Achterhoek

Een regio waar het fijn wonen, werken en leven is in een prachtig landschap is ons doel voor het lange termijnperspectief. We noemen dat het behouden en mogelijk vergroten van de **brede welvaart** voor onze inwoners, voor nu en de volgende generaties. Brede welvaart betekent dat naast economische ontwikkeling, het welzijn van mensen en de draagkracht van het natuurlijk systeem centraal staat. Brede welvaart is daarmee de bril waardoor we naar de opgaven kijken en een kompas voor de toekomst.

Belangrijke dragers van brede welvaart zijn onder andere het voorzieningenniveau en gezondheid. In het RPA besteden we extra aandacht aan de ruimtelijke aspecten van **gezondheid**, zoals de leefomgeving met groen en ruimte voor bewegen. Voor het voorzieningenniveau streven we naar bereikbare **voorzieningen** in de regio waarbij stad en land elkaar versterken.

Contouren:

- Brede welvaart is onze bril en kompas voor de ruimtelijke inrichting van de toekomst.
- De inrichting van onze leefomgeving draagt bij aan de gezondheid van inwoners.
- We streven naar bereikbare voorzieningen in de regio waarbij stad en land elkaar versterken.

C Sterke fysieke netwerken zijn een randvoorwaarde voor een goede leefomgeving waar het fijn wonen, werken en leven is

De fysieke netwerken zijn het infrastructurele netwerk, het energienetwerk en de drinkwatervoorziening. Deze **netwerken** zijn door de tijd heen opgebouwd en aangelegd en vormen daarmee een fundament voor de toekomst. Ons beseffend dat keuzes die we nu maken over decennia later nog merkbaar zijn, is het belangrijk om onze regionale ambities en uitdagingen te vertalen naar de netwerken van de toekomst. Deze netwerken zijn randvoorwaardelijk voor onze verstedelijkingsopgave, voor onze bedrijven, voor de transitie naar een circulaire economie en voor onze leefbaarheid. Dit vraagt het bewust gebruik maken en uitbouwen van deze netwerken.

Wonen is cruciaal voor onze leefbaarheid. Een dak boven het hoofd van iedereen is een basisvoorwaarde om fijn te kunnen leven en onderdeel te kunnen zijn van een **leefgemeenschap**. Uniek aan de Achterhoek is de al aanwezige grote diversiteit aan woonmilieus. Want de Achterhoek is niet uitgesproken stedelijk of landelijk, er is juist veel variatie en voor ieder wat wils. We bekijken zorgvuldig hoe en waar we welk woonaanbod gaan realiseren in de toekomst. Hierbij houden we in ieder geval rekening met onze eigen identiteit.

De Achterhoek is een **economisch krachtige, innovatieve regio** met een bovengemiddeld groeiende arbeidsproductiviteit. De regio is sterk in lokaal gebonden familiebedrijven. De economische clusters zijn de maakindustrie, health/medisch en het

agro-complex¹, maar ook toerisme & recreatie en zorg zijn belangrijk. Onze economie is een van de motoren voor onze leefomgeving. We blijven nadenken welke economie passend is en investeren in die economie van de toekomst.

Contouren:

- We bouwen onze fysieke netwerken bewust en zorgvuldig uit naar de toekomst, passend bij onze regionale ambities.
- Wonen is bouwen aan leefgemeenschappen en kiezen voor een rijke diversiteit aan woonmilieus, passend bij onze eigen identiteit.
- We investeren in de economie die passend is voor de toekomst.

D Vitale landbouw in een werkend landschap

Zowel onze natuurlijke identiteit met de vruchtbare gronden, het bodem- en watersysteem en de 800 mm regenval, als onze culturele en economische identiteit met de vele ondernemende boeren, samenwerkingen, innovatienetwerken en een sterke plek in de internationale ketens zijn onze Achterhoekse kracht. We streven naar een landbouw die perspectief heeft en daarbij meer gebonden is aan het water- en bodemsysteem. Onze grondgebonden landbouw is op innovatie en duurzaamheid een voorbeeld voor andere regio's en landen.

Daarbij is het belangrijk dat het Achterhoekse cultuurlandschap kwalitatief versterkt en de biodiversiteit wordt hersteld, door bijvoorbeeld de aanleg van landschapselementen. Dit draagt bij aan een aantrekkelijke en gezonde leefomgeving, een herkenbaar Achterhoekse cultuurlandschap waar het fijn wonen en recreëren is en het tegengaan van en omgaan met klimaatverandering.

Contouren:

- Een landbouw die perspectief heeft en daarbij meer gebonden is aan het Achterhoekse water- en bodemsysteem. Waarbij onze grondgebonden landbouw op innovatie en duurzaamheid een voorbeeld is voor andere regio's en landen.
- Het Achterhoekse cultuurlandschap in kwaliteit versterken en de biodiversiteit herstellen.

7 november 2024

¹ Het geheel van directe en indirecte activiteiten rond de landbouw kan als een samenhangende keten worden gezien, die vaak wordt aangeduid als het agrocomplex. In deze benadering staan de primaire landbouw en de verwerkende industrie van voedings- en genotmiddelen centraal.